

KADINIZ, SENDİKALİYİZ ŞİDDETE İSYANDAYIZ!

25 Kasım **Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü**, kadına yönelik şiddete karşı farkındalık yaratmak amacıyla BM (Birleşmiş Milletler) tarafından ilan edilen bir gündür. BM'nin 1999 yılında 25 Kasım gününü kadına yönelik şiddete karşı mücadele günü olarak belirlemesinin sebebi, 1960 yılında Dominik Cumhuriyeti'nde baskıcı politikalara karşı mücadele eden Mirabel Kardeşler adlı üç kız kardeşin tecavüz edilerek vahşi bir şekilde öldürüldüğü olaya dayanmaktadır. Bu katliam tüm dünyada nefret uyandırırken, Mirabel Kardeşlerin mücadelesi kadın mücadelesine ilham verir.

Kadına yönelik şiddet, dünyada en yaygın insan hakkı ihlalleri arasında yer alıyor. Türkiye'de her gün beş kadın namus cinayetine kurban giderken, her üç kadından biri aile içi şiddete maruz kalıyor. Türkiye'de infial uyandıran Özgecan cinayetinin meydana geldiği 2015 Şubatından yıl sonuna kadar 373 kadın cinayeti yaşandı.

Kadına yönelik şiddeti diğer şiddet türlerinden ayıran en önemli unsur bunun, **toplumsal cinsiyet temelli** şiddet olmasıdır. Kadına yönelik şiddet, BM Genel Kurulu'nda 10 Aralık 1993 tarihinde kabul edilen "Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge'nin 1. Maddesi'nde şöyle tanımlanıyor;

" Kadına yönelik şiddet, şiddet ister kurumsal ister kamusal ister özel hayatta olsun, bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya özgürlükten keyfi olarak yoksun bırakma dahil olmak üzere, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar veya acı verme sonucu doğuran veya bu sonucu doğurması muhtemel olan, cinsiyete dayalı her türlü şiddet eylemi anlamına gelir."

Her kadın yaşamının bir evresinde, açık ya da gizli erkek şiddetine maruz kalırken, her 5 kadından 1'i birlikte yaşadıkları erkeklerin **fiziksel şiddetine** maruz kalmaktadır.

Öldürmeye kadar giden fiziksel şiddetin yanı sıra, kadınların ekonomik özgürlüğünü kısıtlama, işe gönderme, eve para bırakmama, parayı kullanarak aşağılama biçimde seyreden **ekonomik şiddet** olarak da ortaya çıkabiliyor.

Erkeklerin birlikte oldukları kadınlara yönelik yıkıcı eleştirileri, onlarla alay etmeleri, isim takmaları, aşağılamaları, duygu sömürsünde bulunmaları ise **psikolojik şiddet** oluşturuyor. Cinsel ilişkiye zorlama, cinselliğinden dolayı aşağılama, güç kullanma da sıkça rastlanan **cinsel şiddet** türleri arasında.

Son yıllarda buna bir de **teknolojik şiddet** eklendi ki örneğin cep telefonu mesajlarıyla kadına yönelik cinsel taciz yapılmakta, bir yandan da kadınlar takip edilip denetlenmektedir.

ŞİDDET MEKÂNLARI OLARAK İŞYERLERİ

İşyerleri toplumsal hayatın önemli mekânlarıdır. Esnekliğin, güvencesizliğin ve sendikasızlığın dayatıldığı; rekabetin, bireyselliğin yoğunlaştığı, çalışanlar arası iletişimin ve ortak hareket etme anlayışının ortadan kaldırılmak istendiği sömürüye dayalı çalışma koşullarında, işyerlerinde şiddet de giderek artıyor. Kadınlar işyerinde veya işe giderken uğradıkları şiddetin hukuksal takibini yaptırırken bile, bu konuda özel bir yasa olmadığı için, Anayasa, TCK ve İş Kanunu arasında çırpınıp duruyorlar.

İşyeri ve işyerine dâhil olan ortamlarda kadına yönelik fiziksel, cinsel, psikolojik zarar ve acı veren toplumsal cinsiyete dayalı her türlü şiddet işyerinde kadına yönelik şiddet olarak tanımlanmıştır.

İŞYERİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ

1. FİZİKSEL ŞİDDET: Fiziksel güç kullanılarak uygulanan şiddet türüdür. Saldırı, tekmeleme, tokat atma, itme, sarsma, çimdik atma, ısırma, boğazını sıkma, bir cisim fırlatma gibi... Kadınların ağırlıklı çalıştığı hizmet ve kamu sektöründe fiziksel şiddete maruz kalma oranı yüksektir.

2. MOBBİNG (YILDIRMA): İşyerlerinde iktidarı elinde bulunduran kişinin ya da grubun, diğerlerine ruhsal yollar kullanarak, uzun süreli sistemli baskı uygulaması, duygusal saldırı ve yıpratma yaratması olarak tanımlanabilir.

Bir davranışın mobbing sayılması için; süreklilik arz etmesi, giderek artan bir durum olması, mağdurun durumla baş etmekte zorlanması, yıldırma yoluyla mağdurun işten ayrılmasına kadar yıldırma.

MOBBİNG (YILDIRMA ÖRNEKLERİ)

- Yeterince çalışmamakla suçlama, genç ve deneyimsiz olmakla suçlama, yaşlı ve işe yaramaz olmakla suçlama,
- Aşırı yük yükleme ya da iş arkadaşlarının önünde küçük düşürme, beceriksiz olmak ile suçlama
- Çalışanı diğer çalışanlardan ayırarak izole etme

3. CİNSEL TACİZ

Kadınların işyeri ortamında isteği dışında cinsel içerikli tekliflere, şakalara, hakaretlere ve / veya bunları içeren görsel, sözlü ya da fiziksel davranışlara maruz kalmasıdır.

İşverenin hukuki sorumluluğu Türk İş Hukukuna göre işverenin **"işçiyi gözetme borcu"** çerçevesinde çalışanın vücut bütünlüğünü, sağlığını ve yaşamını korumakla ve işyerinde iyi niyet kurallarına uygunluğu sağlamak gibi görevleri vardır. Bir şikâyet olduğunda işveren soruşturma başlatmalı; gerçekten iddia edildiği gibi taciz varsa şiddetine göre gerekeni yapmalıdır.

İşyerinde cinsel taciz hangi biçimlerde ortaya çıkıyor.

- İstenilmeyen dokunuşlar ve el şakaları • İstenilmeyen hediye teklifi, yemek daveti
- Dik dik ve yukarıdan aşağıya manalı bakışlar • Cinsel içerikli şakalar yapmak, fıkralar anlatmak

Türk Ceza Kanunu'nda işyerinde **cinsel taciz suçtur** ve 105'inci maddesine göre; bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, 3 aydan 2 yıla kadar hapisle cezalandırılır.

2005'te TCK'nın 105. maddesinin 2. fıkrasında yapılan düzenleme ile işyerinde gerçekleşen cinsel taciz eylemi hiyerarşiden ve güç eşitsizliğinden dolayı nüfuzu kötüye kullanmak kapsamında değerlendirilmiştir ve aynı işyerinde çalışmanın getirdiği rahatlık da göz önünde bulundurularak cinsel taciz suçuna verilecek ceza yarı oranında artırılmıştır.

Türk İş Hukukuna göre 4857 sayılı İş Kanunu'nda cinsel taciz eylemi hem işçiye hem işverene haklı nedenle derhal fesih hakkı veriyor. Bu kanuna göre;

- İş yapmaktan kaçınma hakkı kapsamında çalışmaya reddedebilir,
- İşçinin haklı nedenlerle derhal fesih hakkı kapsamında iş akdini feshedebilir,
- Maddi ve manevi tazminat ya da devam eden bir tecavüz durumunda tecavüzün tespiti ve durdurulmasına yönelik davalar açılabilir.

Şiddetin kadın açısından sonuçları: Kişisel değerlerin sarsılması, Derin bir güvensizlik, Tekrarlanacağı korkusuyla işe konsantre olamama hali, Özgüvenin sarsılması, Uykusuzluk, Psikolojik hastalıklar ve depresyon, Post travmatik stres bozukluğu.

Kadınları güçsüzleştiren, denetim altına alan, toplumsal hayata katılmasını engelleyen her türlü şiddetle mücadele etmeye devam edeceğiz.

GÜVENCELİ İŞ, ŞİDDETSİZ BİR YAŞAM İSTİYORUZ!

DERİTEKS SENDİKASI